

Liturgie voor de viering van zondag 28 juli 2019: Zesde na Trinitatis; zesde van de zomer

Plaats: Ontmoetingskerk

Aanvangstijd: 10.00 uur

Voorganger: ds. Peter van der Schans

Organist: Jan de Geus

Kindernevendienst: Groep 1 tot en met 8

Thema: Over bidden, vragen en zoeken.

Protestantse gemeente te IJsselstein

**Protestantse
Kerk**

De Paaskaars brandt

Orgelspel vooraf

De dienstdoende ambtsdragers komen binnen

Welkom door de voorganger

AAN HET BEGIN

Toewijding door stil gebed en kort orgelspel

We gaan staan

Groet

Bemoediging

We zingen: Intochtslied (staande): Psalm 138:1 en 3

Gebed aan het begin (staande)

De gemeente gaat weer zitten

We zingen: Psalm 65:1

Smeekebed, dat we besluiten met het zingen van: *'Heer, ontferm U!'*

We zingen het loflied: Psalm 66:6 en 7

DIENST VAN HET WOORD

Gebed om de opening van het Woord

Gesprek met de kinderen:

Moeten jullie wel eens kiezen?

> paardrijden of naar een feestje.

(Hoe kies je wat je gaat eten?

Hoe kies je naar welke school je gaat?

Hoe kies je waar je heen gaat op vakantie?)

Het goede kiezen

Mozes geeft de Israëlieten een keuze. Hij roept hen op om Gods wetten altijd te blijven volgen. Dat kunnen ze. Als ze die wetten blijven volgen, kiezen ze voor het leven.

Laat de kinderen verschillende volwassenen in de kerk interviewen over de vraag hoe zij belangrijke keuzes maken.

We zingen met de kinderen: Lied 187 (uit *Geroepen om te zingen*)

Het licht wordt door de kinderen meegenomen

Eerste Schriftlezing: Genesis 18:16-33

God gaat naar Abraham toe. En als hij opkijkt ziet hij drie mannen. Ze spreken met hem over Sara, zijn vrouw. Ze zal een jaar later een kind krijgen.

16Toen de mannen weer verdergingen, lieten ze hun blik op Sodom rusten. Abraham liep met hen mee om hun uitgeleide te doen. 17De HEER dacht: Waarom zou ik voor Abraham geheimhouden wat ik van plan ben? 18Uit Abraham zal immers een groot en machtig volk voortkomen, en alle volken op aarde zullen wensen zo gezegend te worden als hij. 19Want ik heb hem uitgekozen, hij moet zijn zonen en zijn verdere nakomelingen voorhouden de weg te volgen die ik wijs, door rechtvaardig en goed te handelen. Alleen dan zal ik verwezenlijken wat ik Abraham heb toegezegd. 20Daarom zei de HEER: ‘Er zijn ernstige beschuldigingen geuit tegen Sodom en Gomorra, hun zonden zijn ongehoord groot. 21Ik zal ernaartoe gaan om te zien of de klachten die ik over hen heb gehoord gegrond zijn en zij verwoesting over zich hebben afgeroepen. Dat wil ik weten.’

22Toen gingen de twee mannen weg, naar Sodom, terwijl Abraham bij de HEER bleef staan. 23Abraham ging dichterbij hem toe en vroeg: ‘Wilt u dan behalve de schuldigen ook de onschuldigen het leven benemen? 24Misschien dat er in die stad vijftig onschuldigen zijn. Zou u die dan ook uit het leven wegrukken en niet de hele stad vergeving schenken omwille van die vijftig onschuldige inwoners? 25Zoiets kunt u toch niet doen, hen samen met de schuldigen laten omkomen! Dan zouden schuldigen en onschuldigen over één kam worden geschoren. Dat kunt u toch niet doen! Hij die rechter is over de hele aarde moet toch rechtvaardig handelen?’ 26De HEER antwoordde: ‘Als ik in Sodom vijftig onschuldigen aantref, zal ik omwille van hen de hele stad vergeving schenken.’ 27Hierop zei Abraham: ‘Nu ik eenmaal zo vrij ben geweest de Heer aan te spreken, hoewel ik niets dan stof ben: 28stel dat er aan die vijftig onschuldigen vijf ontbreken, zou u dan toch vanwege die vijf de hele stad verwoesten?’ ‘Nee,’ antwoordde hij, ‘ik zal haar niet verwoesten als ik er vijfenveertig aantref.’ 29Opnieuw sprak Abraham hem aan: ‘Stel dat het er maar veertig zijn.’ ‘Dan zal ik het niet doen omwille van die veertig.’ 30Toen zei hij: ‘Ik hoop dat u niet kwaad wordt, Heer, wanneer ik het waag door te gaan: stel dat het er maar dertig zijn.’ ‘Ik zal het niet doen als ik er dertig aantref.’ 31Hierop zei hij: ‘Ik ben zo vrij de Heer opnieuw aan te spreken: stel dat het er maar twintig zijn.’ ‘Dan zal ik de stad niet verwoesten omwille van die twintig.’ 32Abraham zei: ‘Ik hoop dat u niet kwaad wordt, Heer, wanneer ik het nog één keer waag iets te zeggen: stel dat het er maar tien zijn.’ ‘Dan zal ik haar niet verwoesten omwille van die tien.’

33Zodra de HEER zijn gesprek met Abraham had beëindigd, ging hij weg. En Abraham keerde terug naar de plaats waar hij woonde.

We zingen: Psalm 105:2 en 3

Tweede Schriftlezing: Lucas 11:1-13

11Eens was Jezus aan het bidden, en toen hij zijn gebed beëindigd had, zei een van zijn leerlingen tegen hem: ‘Heer, leer ons bidden, zoals ook Johannes het zijn leerlingen geleerd heeft.’ 2Hij zei tegen hen: ‘Wanneer jullie bidden, zeg dan:

“Vader, laat uw naam geheiligd worden
en laat uw koninkrijk komen.
3Geef ons dagelijks het brood dat wij nodig hebben.
4Vergeef ons onze zonden,
want ook wijzelf vergeven iedereen
die ons iets schuldig is.
En breng ons niet in beproeving.”

5Daarna zei hij tegen hen: ‘Stel dat iemand van jullie een vriend heeft en midden in de nacht naar hem toe gaat en tegen hem zegt: “Wil je mij drie broden lenen, 6want een vriend van me is na een reis bij mij gekomen en ik heb niets om hem voor te zetten.” 7En veronderstel nu eens dat die vriend dan zegt: “Val me niet lastig! De deur is al gesloten en mijn kinderen en ik zijn al naar bed. Ik kan niet opstaan om je te geven wat je vraagt.” 8Ik zeg jullie, als hij al niet opstaat en het hem geeft omdat ze vrienden zijn, dan zal hij wel opstaan omdat zijn vriend zo onbeschaamd blijft aandringen, en hem alles geven wat hij nodig heeft. 9Daarom zeg ik jullie: vraag en er zal je gegeven worden, zoek en je zult vinden, klop en er zal voor je worden opgedaan. 10Want wie vraagt ontvangt, en wie zoekt vindt, en voor wie klopt zal worden opgedaan. 11Welke vader onder jullie zou zijn kind, als het om een vis vraagt, in plaats van een vis een slang geven? 12Of een scorpioen, als het om een ei vraagt? 13Als jullie dus, ook al zijn jullie slecht, je kinderen al goede gaven schenken, hoeveel te meer zal de Vader in de hemel dan niet de heilige Geest geven aan wie hem erom vragen.’

We zingen: Lied 756:1, 2, 6, 7 en 8

Verkondiging

Gemeente van onze Heer Jezus Christus!

Bidden roept veel vragen en onzekerheden op. Soms misschien nog wel meer dan vroeger. Ik heb er geen harde cijfers van. Maar soms krijg ik de indruk dat oudere mensen nog geregeld in gebed gaan, thuis rond de maaltijd, rond het

slapen gaan. En dat jongere mensen die momenten minder kiezen. Ik hoorde wel eens zeggen dat ze bidden in de file. En dan niet eens dat die file snel oplost. Maar vooral, omdat ze dan tijd hebben om letterlijk stil te staan en na te denken. Ik durf niet zomaar te zeggen dat bidden een vaste routine is bij veel mensen. En al helemaal niet dat het een sleur is.

Nu is bidden op zich altijd wel een punt geweest. Of je het nu persoonlijk thuis doet of in de kerk. Er komen allerlei vragen los.

Ik noemde al iets over de plaats van het gebed in ons dagelijkse leven. Doe je het regelmatig. Kun je bij jezelf spreken over een gebedsleven? Durf je het op openbare plekken ook te doen?

Maar er zijn ook vragen over de inhoud. Waarmee kun je bij God aankomen? Wat wel? Wat niet? Bid je om verandering van je situatie? Of bid je alleen om kracht, moed, enz.? Gaat het om kleine dingen privé die voor jou heel groot kunnen zijn? Of alleen om de grote dingen van de wereld?

En wat is de zin van het gebed: wat bereik je er mee? Wat helpt het? Verandert er iets? Kun je van verhoring spreken? Krijg je een antwoord? Een oplossing? En wie is het adres van je gebed? Is het meer een concentratieoefening voor je zelf? En helpt het om dingen hardop te zeggen? Of bereik je God? Wie is hij: een grote tovenaar? Of juist anders?

De beide teksten uit Genesis en Lucas helpen ons op weg vanmorgen. Verwacht niet op alle vragen en onzekerheden uitsluitel. Maar er is wel wat te zeggen en mee te nemen.

Ik aarzel om bij bidden als definitie te geven: bidden is spreken, is praten met God. Dat komt zeker naar voren in beide Bijbelgedeelten. Maar het is dan wel vooral verbaal, iets van woorden. Terwijl ik ook merk dat je hele leven meekomt in het gebed. Hart, hoofd en handen. Ik heb de neiging om dan meer te spreken van: bidden is leven met God. Is God ontmoeten, over en weer. Is dan zeker ook in gesprek zijn, met woord en weerwoord, spreken en luisteren. Maar alles uit het leven en van jezelf doet mee.

Het eerst opmerkelijke is dat het om een ontmoeting gaat van twee partijen dicht bij elkaar. Het is geen gesprek op een heel hoog niveau; van geleerden, theologen. Of met een heel grote afstand tussen beiden. Het is een ontmoeting waarbij de beide kanten juist heel dichtbij zijn, elkaar bijna raken. Je kunt gewoon doen. Dat merk je aan de beeldspraak die gebruikt wordt. Het gaat over een vader. En over vrienden. Verhoudingen uit ons dagelijkse leven worden gebruikt om iets te zeggen over de relatie tussen God en ons. God is als een vader en wij zijn als kinderen. God is als een vriend.

Trouwens: wat mij betreft kun je ook het beeld van God als moeder gebruiken. Die kant is er in de Bijbel ook, maar in het verleden onderbelicht. En dat is ook daarom wel zo fijn, omdat vaders niet altijd het beste hebben laten zien. En je je kunt voorstellen dat mensen moeite hebben God als een vader te zien.

Maar hier gaat het dan wat meer over God als **vader**. Door Jezus mogen we God als vader noemen. Je ziet het bij het gebed dat Jezus leerde: het begint met *'onze Vader'*. Op de achtergrond speelt de taal die Jezus sprak mee. In het Aramees staat er voor vader *'abba'*. En dat klinkt bij ons als 'papa' in de oren. Zó vertrouwelijk. Zó gewoon en dichtbij.

Je kunt je niet voorstellen dat een vader een slang geeft als zijn kind om een vis vraagt. Of een scorpioen als het om een ei vraagt.

"Als jullie dus, ook al zijn jullie slecht, je kinderen al goede gaven schenken, hoeveel te meer zal de Vader in de hemel dan niet de heilige Geest geven aan wie hem erom vragen."

Dan dat andere beeld: God als **vriend**, of ook wel vriendin.

Dat komt bij Lucas naar voren. Vragen, zoeken, kloppen – het heeft allemaal zin. Want een vriend kan op de meest onmogelijke tijdstippen komen. En hij laat zich niet afwijzen. Bij vrienden kun je zelfs brutaal aandringen zonder teruggewezen te worden.

In het gedeelte van Genesis gaat het om een ontmoeting van twee mensen op gelijke voet. Van partners, bondgenoten, vrienden. God zet een eerste stap. Hij legt zijn probleem aan Abraham voor. En Abraham antwoordt. Doet een stap naar God toe. Het gaat om actief worden. En niet wachten tot iemand merkt wat hij of zij wil.

Iemand zei over het gesprek van Abraham en God: *"Abraham spreekt God aan, alsof hij een Midden-Oosterse koopman is met wie je kunt onderhandelen."* Het is een gesprek op het scherpst van de snede. Maar ook de hele gemeenschap in Sodom balanceert op het scherp van de snede. De Sodomieten hebben met elkaar een levensstijl opgebouwd die andersdenkenden en -handelenden uitsluit, controleert en beknot. Onrecht is tot recht verheven. God zelf daalt af om te zien, voordat Hij een uiteindelijk oordeel spreekt (18,21). Abraham spreekt God aan. Wil je werkelijk? Maar die rechtvaardigen dan? Die kun je toch niet met de rest vernietigen? Er ontstaat een soort onderhandelen. Als er 50 rechtvaardigen over zijn, wat dan? En dan gaat het naar 45, 40, 30, 20. En het eindigt bij 10. Daar ligt de ondergrens. Abraham vraagt aan God om het leven van 10 rechtvaardigen te sparen. Dit is waar in de Joodse traditie de minjan vandaan komt, het getal van 10 mannen dat minimaal nodig is om een geldige dienst in de synagoge te kunnen houden.

God wil blijkbaar dat Abraham in de rol van zijn partner groeit. Daarom heeft Hij Abraham het 'probleem Sodom' voorgelegd. Hij wilde toetsen of Abraham zich als zijn partner of zijn kind gedraagt, of hij met Hem praat, Hem tegenspreekt, argumenteert, voor anderen instaat of stil aanvaardt wat Hij van plan was te doen.

Een ontmoeting met God mag vertrouwelijk, openhartig, intiem zijn. Maar ook gewoon, alledaags, close. En het kan en mag over van alles gaan. Blij en vrolijk

samen, maar ook verdrietig en woest. Overleggen, vragen. Danken, opbiechten. Stil. Uithuilen. Brutaal onbeschaamd aandringen. Op onmogelijke momenten. Ruzie, klagen. Uitschreeuwen, boos zijn. God is aanspreekbaar op rechtvaardigheid en barmhartigheid. Er is dan ook alle reden om je als mens vol vertrouwen tot God te richten.

En het voorbeeld van het 'Onze Vader' laat zien dat over alles van het leven kan en mag gaan. God luistert naar het smeekgebed van Abraham. Zo luistert God ook naar het gebed dat Jezus aan zijn leerlingen leert. Niet altijd kun je namelijk zo makkelijk en vrij zelf de woorden vinden om met God te spreken. En daarvoor is het Onze Vader een basis.

Het legt de eer van wat er om je heen is bij God neer. En het vraagt om en spreekt vertrouwen uit in Gods zorg voor je leven van elke dag. Het omvat de fouten die je maakt, en de vergeving die nodig is voor jezelf en voor anderen. Het is van belang om in de ontmoeting met God ook daadwerkelijk te benoemen waar het om gaat. Ik merk dat als ik mag bidden met en voor mensen om ons heen. Concreet. En met naam en toenaam erbij. En ik voel zelf dat het verschil maakt of er in het algemeen voor mensen wordt gebeden of dat je eigen naam klinkt. Daarom is de voorbede zo belangrijk. En noemen we de namen in onze gebeden. In de dienst publiek en thuis persoonlijk.

Ik ervaar een duidelijke aanspraak in de teksten van vandaag: vraag erom, doe je mond open, en ga in gesprek met God over wat er op je hart ligt (als Abraham); over wat er in je leven gebeurt (als in het Onze Vader) en over wat je nodig hebt (als de vriend).

Jezus verzekert zijn leerlingen in het Evangelie dat het gebed niet onbeantwoord zal blijven. Dat betekent natuurlijk niet dat God in een automatisme de mens op zijn wenken bedient. De nieuwe opening vanuit de hemel zou er anders uit kunnen zien dan je verwacht. Maar wie zich aan Hem toevertrouwt, mag wel rekenen op zijn Geest. Dat is misschien wel het beste dat je mag ontvangen: de Heilige Geest, ofwel leven, adem, bezieling, inspiratie.

Maar houd rekening met de woorden van schrijver Paul Biegel. Bij het Haagse Centraal Station staat in grote letters een spreuk van hem te lezen: *'Wie zoekt vindt. Maar niet altijd wat hij zocht.'*

Ik eindig met twee teksten die iets uitdrukken van biddende ontmoeting met God.

De tweede tekst zingen we zo meteen samen. Dat zijn woorden van Alfred C. Bronswijk.

De eerste tekst spreek ik voor u uit. Dat zijn woorden van Huub Oosterhuis. De tekst heeft als titel:

OM ANTWOORD

Ik zal mijn mond niet houden tegen u

- waarom zou ik?
*Onrustig droef opstandig schamper
 is mijn hart in mij.*

*Wie zijt gij dat ik u belangrijk vind
 dat ik aan u denk iedere dag
 dat ik mij toets aan u?*

*Draai toch eindelijk je ogen
 van hem af, zeggen ze tegen mij
 - maar dan heb ik geen antwoord.*

Nooit heb ik niets met u.

*Tegen bijna beter weten in
 stel ik mijn hoop op u.
 Mijn lot is levenslang
 wachten op u.*

*Leven met een dode, zelfbedachte
 onzichtbare geliefde
 - waarom zou ik
 u niet opgeven?*

*Maar ik kan niet anders
 dan roepen: heb mij lief.*

(Uit: H. Oosterhuis, *Dan zal ik leven. Teksten voor uren alleen*, Baarn 1976, p. 24.)

Amen.

Meditatief moment: orgelspel

We zingen: 'Ik ben uw vragend kind in dit bestaan' van Alfred C. Bronswijk (op de melodie van Lied 247)

*1. Ik ben uw vragend kind in dit bestaan,
 dat, argeloos gekomen, steeds moet gaan.
 Dat spelend op de straten van de tijd
 speurt naar de sporen van uw eeuwigheid.*

2. Mijn ogen zoeken U door 't duister heen.

*Mijn hand tast alles af ben ik alleen?
is er een houvast dat dit leven draagt?
Is er een antwoord op wat in mij vraagt?*

*3. U bent mijn bodem waarop alles groeit.
De witte lelie die in ieder bloeit.
De diepe adem die mij overmant.
De steeds nabije in het niemandsland.*

*4. Met U durf ik de horizonen aan
en alle wegen die uw pelgrims gaan.
Wees mij een metgezel in vreugd' en pijn.
Wil mij een Vader en een Moeder zijn.*

DIENST VAN HET ANTWOORD

Update Tussenspel Omzien

Gebeden: dankgebed – voorbeden – stil gebed – samen zingen van het Onze Vader Lied 370

Dankgebed

Voorbede

Tussenspel Omzien

Stil gebed

Onze Vader gezongen: Lied 370

Delen van de bloemengroet

Intussen komen de kinderen van de nevendienst terug

Inzameling van de gaven

Eerste collecte (zwarte zak):

Tweede Collecte (groene zak): is bestemd voor het werk van de kerk
Wie dat wil kan de kinderen uit de crèche ophalen.

AAN HET EINDE

We zingen (staande) slotlied: Lied 221: 1 en 2

Uitzending

Zegen

Gemeentezang: *Amen, amen, amen!* (Lied 431C)

Orgelspel

Inzameling van de gaven bij de uitgang voor nieuwe geluidsapparatuur voor de ontmoetingsband en de jeugdband. Er wordt nu gebruik gemaakt van geleende apparatuur.